

Αρχαία ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΩΡΑΙΤΗ

693.717.8812

www.kmoraiti.gr

2/9/2020

ΜΕΤΟΧΗ**A. ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ****B. ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ****Γ. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ**

1. Αιτιολογική
2. Χρονική
3. Τελική
4. Υποθετική
5. Εναντιωματική
6. Τροπική

A. ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ

Είναι έναρθη (με άρθρο) ή και άναρθη (χωρίς άρθρο).

Μετάφραση: 1. αναφορική πρόταση
2. νεοελληνικό επίθετο
3. μετοχή

Συντακτική θέση: λειτουργεί όπως ένα επίθετο ή ένα ουσιαστικό (Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο, Παράθεση, Επεξήγηση, Επιθετικός προσδιορισμός, Γενική προσδιοριστική κ.α.)

Συνήθεις επιθετικές μετοχές:

ὁ λέγων: ο ρήτορας
ὁ φεύγων: ο κατηγορούμενος
ὁ τεκὼν: ο πατέρας
ὁ διώκων: ο κατήγορος
ὁ νικῶν: ο νικητής
τό δεδιός: ο φόβος
τό νοσοῦν: η νόσος
τό βουλόμενον: η θέληση

Π.χ. ἦν τό δεῖπνον πεποιημένον ἐν Θήβαις. (Κατηγορούμενο)

B. ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ

Είναι πάντα συνημμένη.

Μετάφραση: να + ρήμα
Ὅτι + ρήμα

Συντακτικά ισοδυναμεί με: α) ειδικό απαρέμφατο β) ειδική πρόταση.

Κατηγορίες ρημάτων που δέχονται κατηγορηματική μετοχή

1. Συνδεδετικά : (εἰμι, γίγνομαι, φαίνομαι, αἰροῦμαι, τυγχάνω, λανθάνω, διαγίγνομαι, διάγω, διατελῶ, φθάνω, δῆλος εἰμι κ.α.)

π.χ.οί θηβαῖοι ἔλαθον εἰσελθόντες.

2. Ψυχικού πάθους: (ἀγαπῶ, ἡδομαι, χαίρω, ἀγανακτῶ, ἄχθομαι, λυποῦμαι, αἰσχύνομαι, χαλεπῶς φέρω κ.α.)

π.χ. ἀγαπῶ ἐπαινούμενος.

3. Ἐναρξης, λήξης
(ἄρχω, ἄρχομαι, ὑπάρχω, λήγω, παύομαι κ.α.)

π.χ. οὗτος ἦρξεν ἀδικῶν ἡμας .

4. Ανοχής, καρτερίας, καμάτου
(ἀνέχομαι, καρτερῶ, ὑπομένω, κάμνω, ἀπαγορεύω κ.α)

π.χ. ἐκαρτέρει θυόμενος.

5. Αἰσθησης, γνώσης, μάθησης, μνήμης
(ἀκούω, αἰσθάνομαι, ἐπίσταμαι, ὁρῶ, οἶδα, γινώσκω, κατανοῶ, σύνοιδα, μέμνημαι, μανθάνω, λαμβάνω, εὐρίσκω, πυνθάνομαι κ.α)

π.χ. Οἱ Ἕλληνες ἔμαθον Κῦρον τεθνηκότα.

6. Δείξης, δήλωσης, αγγελίας, ἐλέγχου
(δείκνυμι, ἀγγέλλω, ἐλέγχω, φαίνω, φαίνομαι, δῆλον ποιῶ, ἀναγγέλλω, ἀποφαίνω κ.α)
π.χ. Ἐπέδειξα τοῦτον ψευδόμενον.

7. ἀδικῶ, ἡττῶμαι, νικῶ, χαρίζομαι, εὖ ποιῶ, κακῶς ποιῶ, κάλως ποιῶ κ.α.
π.χ. Ἀδικεῖτε τὰς σπονδὰς λύοντες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Με τα ρήματα ψυχικού πάθους συντάσσονται και αιτιολογικές μετοχές.
- Μερικές φορές η κατηγορηματική μετοχή συνοδεύεται από «ὅτι» ή «ὡς» που συντακτικά και μεταφραστικά πλεονάζουν.

Γ. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ

Προσδιορίζει το ρήμα της πρότασης με σχέση επιρρηματική.

1. **ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ**: Δηλώνει αιτία.

Μετάφραση: γιατί, επειδή, αφού, εφόσον + ρήμα

Σημάδια: ἄτε, οἶον, οἷα (πραγματική αιτιολογία)

ὥς (υποκειμενική αιτιολογία)

ὥσπερ (υποθετική, ψευδής αιτιολογία)

Ἀρνηση: οὐ

Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση.

Π.χ. Βουλόμενοι αὐτόν ἀποκτεῖναι πέμπουσι Σαλαμίνιαν ναῦν.

2. **ΧΡΟΝΙΚΗ:** (ποτέ σε χρόνο Μέλλοντα). Δηλώνει τον χρόνο.

Μετάφραση: όταν ,αφού, ενώ, την ώρα που, μόλις + ρήμα

Δηλώνει: 1. το σύγχρονο (η μετοχή σε Ενεστώτα)

2. το υστερόχρονο

3. το προτερόχρονο

Σημάδια: ἄμα, εὐθύς, ἤδη, αὐτίκα, εἴτα - ἔπειτα, ἐξάφνη .

Ἀρνηση: οὐ ἢ μή

Ισοδυναμεί: με δευτερεύουσα χρονική πρόταση

Π.χ Αφικόμενος εἰς Δελφούς ἔθυσσε τῷ θεῷ .

3. **ΤΕΛΙΚΗ:** (πάντα σε χρόνο Μέλλοντα). Δηλώνει τον σκοπό.

Μετάφραση: για να,με σκοπό να + ρήμα.

Είναι πάντα συνημμένη.

Σημάδια: ρήμα κίνησης + ὥς

Ἀρνηση: μή

Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα τελική πρόταση.

π.χ. Ἐπλεον πολεμήσοντες .

4. **ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ:** (ὄχι σε Μέλλοντα). Δηλώνει τον ὄρο, την προϋπόθεση.

Μετάφραση: αν, εάν + ρήμα

Σημάδια: δυνητικό ἄν, ρήμα χρόνου μέλλοντα, επαναληπτικό επίρρημα.

Ἀρνηση: μή

Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα υποθετική πρόταση (σχηματίζει λανθάνοντα υποθετικό λόγο.

Π.χ. Δίκαία δράσας συμμάχους ἔξεις θεούς .

5. **ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΗ – ΕΝΔΟΤΙΚΗ – ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΗ.** Δηλώνει αντίθεση εναντίωση.

Μετάφραση: αν και, μολονότι, παρόλο που + ρήμα

Σημάδια: καί, καί ταῦτα, καίτοι, καίπερ, ἄρνηση στο ρήμα της πρότασης.

Ἀρνηση: οὐ, μή

Ισοδυναμεί με δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση.

Π.χ. Οὐδέν ἐρῶ ἔχων εἰπεῖν .

6. **ΤΡΟΠΙΚΗ:** (συνήθως σε Ενεστώτα). Δηλώνει τον τρόπο.

Μετάφραση: επίρρημα, πρόταση, μετοχή (-οντας), εμπρόθετος προσδιορισμός.

Π.χ. ἦκεν ἄγων τόξον .

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΗΣ

Το υποκείμενο της μετοχής βρίσκεται στην ίδια πτώση, αριθμό και γένος με τη μετοχή.

Συνημμένη: Το υποκείμενο της μετοχής έχει κι άλλο συντακτικό ρόλο μέσα στην πρόταση. Είναι υποκείμενο ή αντικείμενο του ρήματος.

Π.χ. Ἐπιγενομένη ἡ νόσος ἐπίεσε τοὺς Ἀθηναίους (συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος)

Οἱ βάρβαροι ἐτόξευον αὐτοὺς ἀναβαίνοντας (συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος).

Απόλυτη: Το υποκείμενο του ρήματος δεν έχει άλλο συντακτικό ρόλο μέσα στην πρόταση.

Π.χ. Γενομένης τῆς ναυμαχίας τέτταρας τριήρεις λαμβάνει Γοργῶπας .